

Секція: Економіка підприємства та корпоративне управління: проблеми модернізації управління та виробництва

Глушко А.Д., к.е.н.,

доцент кафедри фінансів і банківської справи

Навчально-науковий інститут фінансів, економіки та менеджменту

Полтавський національний технічний університет імені Юрія

Кондратюка

УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ СТІЙКІСТЮ ЯК ІНСТРУМЕНТ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАБІЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

В умовах посилення процесів глобалізації зростає відкритість національної економіки України. У зв'язку з цим, з метою забезпечення ефективного функціонування та розвитку, перед вітчизняними суб'єктами господарювання постає необхідність оперативного реагування на зміни зовнішнього середовища, активізації зусиль щодо нарощення виробничого потенціалу, підвищення конкурентоспроможності продукції, розширення ринків збуту тощо. Досягти визначений ряд цілей здатні лише фінансово стійкі підприємства. У зв'язку з цим проблема ефективного управління фінансовою стійкістю підприємств в сучасних умовах є актуальною.

На сучасному етапі в економічній літературі не існує єдиного підходу до трактування категорії «фінансова стійкість». Це обумовлене розвитком економічної науки, зміною економічних відносин, що зумовлюють появу нових понять і термінів. Залежно від контексту дослідження, під фінансовою стійкістю підприємства розуміють характеристику стану фінансових ресурсів підприємства та результативність їх розміщення, фінансовий стан підприємства, ступінь залежності підприємства від

залучених джерел фінансування, результат діяльності, стан рахунків підприємства, які гарантують його платоспроможність, ліквідність, прибутковість та кредитоспроможність [1].

Управління фінансовою стійкістю є системою принципів та методів розроблення і реалізації управлінських рішень, пов'язаних із забезпеченням постійного зростання прибутку, збереженням платоспроможності і кредитоспроможності, підтриманням фінансової рівноваги.

Управління фінансовою стійкістю підприємства орієнтоване сьогодні переважно на розв'язання короткострокових проблем. У цих умовах поширеними є зміни завдань, пріоритетів діяльності, рішень, наслідком чого є недосконалість структури показників фінансової стійкості, зниження її рівня. Тому на підприємстві має здійснюватися стратегічне управління фінансовою стійкістю, орієнтоване на зміцнення становища підприємства в галузі, збереження і підвищення його довгострокових конкурентних позицій на ринку.

До основних цілей стратегічного управління фінансовою стійкістю можна віднести:

- збалансування активів і пасивів (забезпечення достатності власного капіталу, гнучкої структури капіталу, організації руху капіталу);
- збалансування доходів і витрат (забезпечення достатнього рівня рентабельності, зміна структури витратомісткості господарського процесу, збільшення обсягу товарообороту);
- збалансування грошових потоків (забезпечення платоспроможності та самофінансування, зниження дебіторської заборгованості, забезпечення кредитоспроможності) [2].

З метою забезпечення високого рівня ефективності управління процесу фінансової стійкості процес стратегічного управління необхідно організувати на основі економічних принципів, що адекватні умовам та

особливостям на різних рівнях господарської діяльності. Враховуючи економічні можливості підприємств в умовах ринкового середовища, можна виділити наступні принципи стратегічного управління фінансовою стійкістю суб'єкта господарювання (рис. 1).

Рис. 1. Принципи стратегічного управління фінансовою стійкістю підприємства [3]

Велике значення в процесі управління фінансовою стійкістю має визначення її рівня. Недостатня фінансова стійкість підприємства може привести до його неплатоспроможності та банкрутства, а надмірна –

сприяти створенню зайвих запасів і резервів, у зв'язку з чим зростуть витрати на їх утримання, знизяться темпи розвитку підприємства.

На основі дослідження та узагальнення методичних підходів до оцінювання фінансової стійкості підприємств виокремлено три найфундаментальніших:

1) визначення рівня забезпеченості запасів у складі оборотних активів підприємства джерелами їх формування;

2) обчислення певної кількості коефіцієнтів і, на основі дослідження їх в динаміці та порівняння з нормативними значеннями, вироблення певних висновків щодо фінансового стану підприємства;

3) застосування інтегрованого показника, який складається з декількох найбільш вагомих коефіцієнтів, визначення певних меж його значення для ідентифікації фінансового стану підприємства [4].

Слід зазначити, що перші два підходи набули широкого практичного застосування у вітчизняній аналітичній практиці.

В основі першого методичного підходу покладено визначення надлишку або нестачі джерел фінансування для формування запасів. Результатом застосування цього методу є можливість визначення типу фінансової стійкості підприємства: абсолютна стійкість фінансового стану, нормальна стійкість фінансового стану, нестійкий (передкризовий) фінансовий стан, кризовий фінансовий стан.

Другий методичний підхід базується на розрахунку системи індикаторів фінансової стійкості. При цьому, в якості індикаторів оперативної стійкості визначено коефіцієнти ліквідності (поточної, абсолютної та швидкої), індикаторів середньострокової стійкості – коефіцієнти оборотності (ділової активності), індикаторів довгострокової стійкості – коефіцієнти рентабельності. Зниження фінансової стійкості підприємства досліджується за допомогою агрегатних оцінок ймовірності

банкрутства.

Третій методичний підхід полягає у застосуванні єдиного інтегрованого показника і найчастіше застосовується для оцінки вірогідності банкрутства досліджуваного підприємства. Інтегральна оцінка фінансового стану підприємства розширює економічну суть поняття фінансової стійкості і дозволяє визначити здатність підприємства повертатися до стану своєї рівноваги, зберігати її параметри та переходити на новий етап розвитку в умовах випадкових змін зовнішнього та внутрішнього середовища. Інтегральний показник може бути розрахований як за допомогою багатofакторних дискримінантних моделей прогнозування банкрутства, так і з використанням методу таксономії.

Таким чином, основним завданням управління фінансовою стійкістю підприємства є не лише знаходження оптимального співвідношення між власним і позиковим капіталом, але і створення необхідних умов для оптимального поєднання майна в грошовій і негрошовій формі. Також необхідно забезпечити профіцитний платіжний баланс, використання якого буде націлено на забезпечення поточних заборгованостей, формування джерел для подальшого розвитку і економічного зростання підприємства.

Література:

1. Бень Т.Г. Інтегральна оцінка фінансового стану підприємства [Текст] / Т.Г. Бень, С.Б. Довбня // Фінанси України. – 2002. – № 6. – С. 53 – 61.
2. Філонич О. М. Управління фінансовою стійкістю підприємства / О. М. Філонич, Я. О. Дряпак // Економіка і регіон. – 2012. – № 1. – С. 199 – 202.
3. Гринкевич С.С. Економічні основи стратегічного управління фінансовою стійкістю підприємства в умовах ринкових перетворень / С.С. Гринкевич // Науковий вісник НЛТУ України. – 2012, вип. 18.5 – С. 110-114.
4. Ткаченко І. П. Оцінка фінансової стійкості підприємства та напрями її забезпечення / І. П. Ткаченко, І. А. Чувачалова, О. А. Чувачалов. // Ефективна економіка. - 2012. - № 3. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2012_3_15.